

Demografische ontwikkelingen

J. Bruckwilder & F. Kregting

10 mei 2019

Naam opsteller F. Kregting
Team Ruimtelijk Beleid
Datum en versie Voorjaar 2019

Datum vaststelling
Vastgesteld door
Eventueel publicatiedatum
Zaaknummer

Inhoudsopgave

Samenvatting	pagina 2
Hoofdstuk 1	
1.1 Inleiding	pagina 3
1.2 Het doel	pagina 3
1.3 Korte landelijke terugblik	pagina 4
Hoofdstuk 2	
2.1 Prognose Nederland	pagina 5
2.2 Prognose Gelderland	pagina 6
2.3 Prognose Lingewaard	pagina 7
2.4 Prognose per kern	pagina 10
Hoofdstuk 3	
3.1 Mogelijke gevolgen per demografische ontwikkeling	pagina 11
3.2 Conclusies	pagina 12
3.3 Aanbevelingen	pagina 13

Samenvatting

Sinds de startnotie van 2015 dienen de demografische prognoses aangepast te worden. De trends lijken zich minder snel in te zetten als toen verwacht werd; Lingewaard verwacht geen bevolkingskrimp en betreft vergrijzing behoren wij tot de middenmoot van Gelderland.

De verdere vergrijzing levert meer druk op de beroepsbevolking op. Willen we de zogenaamde grijze druk verlagen, dan is het van belang dat Lingewaard zich meer gaat richten op de groei van de beroepsbevolking. Hierdoor stijgt het absolute aantal inwoners tussen de 20-65 jaar waardoor de vergrijzing relatief afzwakt. Dit betekent dat Lingewaard als gemeente aantrekkelijk moet zijn en blijven voor deze leeftijdsgroep, met name voor starters. De strategische visie voor Lingewaard benoemt al onze kwaliteiten als aantrekkelijke regio tussen de steden Arnhem en Nijmegen, met een open landschap met veel cultureel erfgoed en goede bereikbaarheid van voorzieningen voor alle leeftijden. Door het inzetten van gebiedspromotie worden deze kwaliteiten extra benadrukt bij startende woningzoekenden. De promotie dient zich vooral te richten op woningzoekende tussen de twintig en vijfenzeftig jaar, met de focus op twintig tot veertig jarigen. Hierdoor kan de gemeente zijn evenwichtige bevolkingssamenstelling behouden waardoor de leefbaarheid hoog blijft. Daarnaast adviseren we om bewust te kijken naar de effecten van demografische ontwikkelingen in nieuw beleid. Dit wordt inzichtelijk door deze effecten expliciet te benoemen in elk nieuw beleidsvoorstel.

Hoofdstuk 1

1.1 Inleiding

De samenstelling van de bevolking verandert. Dit is geen nieuw gegeven maar we merken het al jaren om ons heen. De discussies over het verhogen van de AOW leeftijd; het langer thuis blijven wonen; het opheffen van scholen en de toenemende vraag naar geschoold personeel in bepaalde sectoren, zijn enkele voorbeelden hiervan. Deze verandering valt niet te stoppen of om te draaien. Er kan weinig invloed op worden uitgeoefend op landelijk niveau. Er kan wel actief worden ingespeeld op kansen en ontwikkelingen om de invloeden van de verandering zoveel mogelijk te begeleiden. Anticiperen doe je voor de ontwikkeling zich heeft ingezet, anders ben je te laat. Bij het anticiperen moet de nadruk liggen op de kwaliteit, identiteit en het regionaal onderscheid van Lingewaard.

Verandering van de samenstelling van de bevolking is niet positief of negatief. Het is slechts een gegeven waarop we moeten anticiperen. Hiervoor is een bijstelling van ons beeld dat groei de norm is, nodig. Groei, economische en demografische, komt al twee eeuwen voor en is daarmee zo ingeburgerd in ons denken. Dit beeld bijstellen vraagt ook om verandering in ons denken. Niet alleen op Lingewaards niveau maar ook op nationaal niveau. Met dit bijgestelde beeld heeft Lingewaard volop kansen om vitaal ouder te worden.

De prognoses zijn gebaseerd op aannames die kunnen afwijken van de werkelijke ontwikkelingen. Er valt veel te voorspellen maar veranderingen zijn tijdsgebonden en kunnen niet altijd op voorhand worden meegenomen. De voorkeur voor het aantal kinderen in een gezin en migratie zijn voorbeelden hiervan. Vandaar dat onderstaande prognoses met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

1.2 Het doel

In november 2015 is er een startnotitie Demografische Ontwikkelingen Lingewaard in de gemeenteraad besproken. Deze rapportage is een vervolg op deze startnotitie. De startnotitie was vooral gericht op onderwijs en leerlingenaantallen en diende als input voor het traject transitieatlas waarbij in beeld werd gebracht hoe de leerlingstromen de komende jaren zouden plaatsvinden. Vervolgens heeft de raad een integraal huisvestigingsplan onderwijs vastgesteld waarin is aangegeven wanneer welke scholen in de toekomst worden vervangen. Dit vervolg beschrijft de demografische ontwikkelingen vanuit een breder perspectief en zoomt niet meer in op leerlingenaantallen. Het doel van deze notitie is het weergeven van actuele bevolkingsprognoses en het beschrijven van de gevolgen die deze prognoses met zich mee kunnen brengen. Het inzicht biedt kansen om richting te geven aan een gevarieerde bevolkingssamenstelling. Door deze inzichten mee te nemen kan er toekomstbestendiger besloten worden bij nieuw op te stellen beleid. Voor diverse beleidsvelden zoals jeugd, volksgezondheid, infrastructuur, economische ontwikkeling, woningbouw en leefbaarheid zijn de ontwikkelingen interessant. Inmiddels zijn er drie jaar verstreken en kunnen we concluderen dat de trends die toen zijn geconcludeerd, snelle ontgroening en vergrijzing, minder snel zijn ingezet als gedacht.

1.3 Korte landelijke terugblik

Tussen 1900 en 1950 verdubbelde het inwonersaantal in Nederland. De groei van de bevolking was voornamelijk een gevolg van natuurlijke aanwas, niet van immigratie. Het geboortecijfer was vrij hoog, het sterftcijfer laag. Tussen 1946 en 1964 werd 'de babyboomgeneratie' geboren, het vruchtbaarheidscijfer was toen 3 kinderen per vrouw. Na 1965 daalde de vruchtbaarheid door onder andere: de mogelijkheid van gezinsplanning door de introductie van de anticonceptiepil en abortus, de veranderende sociaal- economische positie en ontkerkelijking. Midden jaren 80 stabiliseert de groei. Door betere hygiëne en medische zorg worden we steeds ouder¹.

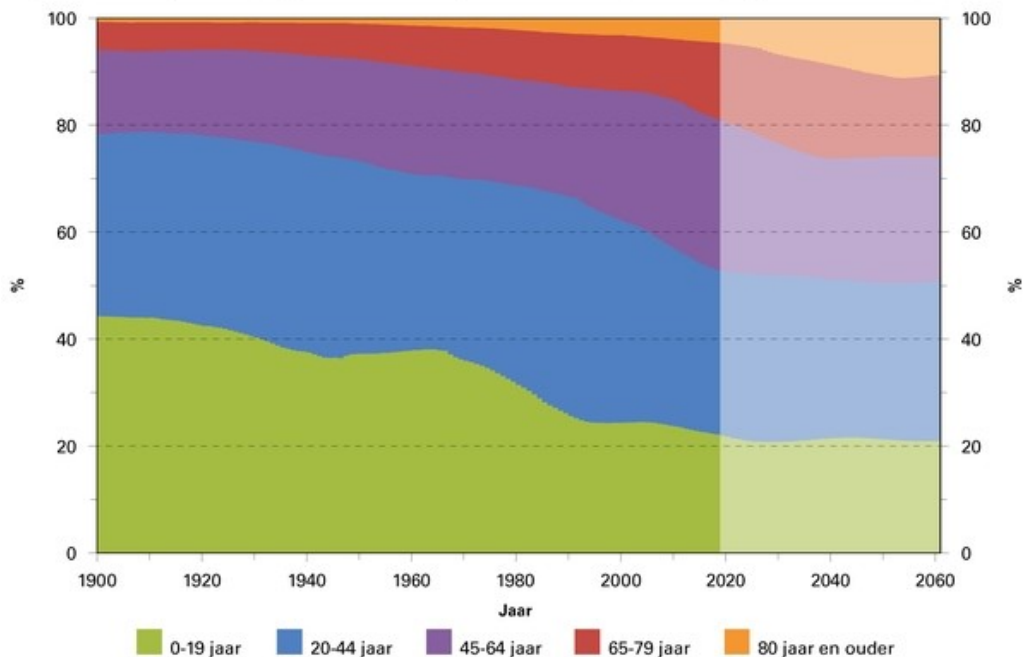
¹ Bron: C.J.M. Schuyt en E. Taverne, 1950. Welvaart in zwart-wit. Sdu Uitgevers, Den Haag 2000 via www.dbnl.org/tekst/schu069welv01_01/colofon.php

Hoofdstuk 2

2.1 Prognose Nederland

In de landelijke bevolkingsprognose wordt er vanuit gegaan dat de bevolking van Nederland blijft groeien, maar in een lager tempo dan in de afgelopen decennia. In maart 2016 is de grens van 17 miljoen inwoners gepasseerd. Er wordt uitgegaan van een groei tot 18 miljoen in 2030 en 18,3 miljoen inwoners in 2040. De nationale bevolkingsgroei kan worden verklaard door migratie en de toenemende levensverwachting².

Figuur 1. De leeftijdsverdeling van de bevolking, Nederland, 1900-2018 en prognose 2019-2060

Bron: CBS.

Het percentage jeugd (0-20 jaar) blijft de komende jaren vrij stabiel met 21,5 procent van de totale bevolking. Het aantal 20- tot 65-jarigen (dit wordt de potentiële beroepsbevolking genoemd) zal voorlopig redelijk gelijk blijven, rond 2022 neemt het aantal 20-65 jarigen af. Dit is zowel absoluut als relatief. Nu zijn er nog ongeveer een half miljoen meer jongeren onder de 20 jaar dan er 65-plussers zijn. In 2030 zal die verhouding andersom zijn en leven er een half miljoen meer ouderen dan jongeren in Nederland. In 2012 waren er nog vier potentieel werkenden op elke oudere, in 2040 is dit afgenomen naar twee potentieel werkenden voor iedere 65-plusser. Dit is voornamelijk te herleiden naar de groei van het aantal ouderen³.

Landelijke trend is dat het aandeel eenpersoonshuishoudens groeit. Deze trend zet zich door in de prognose tot ongeveer 2040. Dat is in belangrijke mate een welvaartsverschijnsel: jongeren kiezen later voor gezinsstichting, aantal echtscheidingen stijgt en ouderen leven langer, en het aantal ouderen waarvan de partner er niet meer is, stijgt dus mee. Dit is een tendens die met lokaal beleid nauwelijks beïnvloedbaar is.

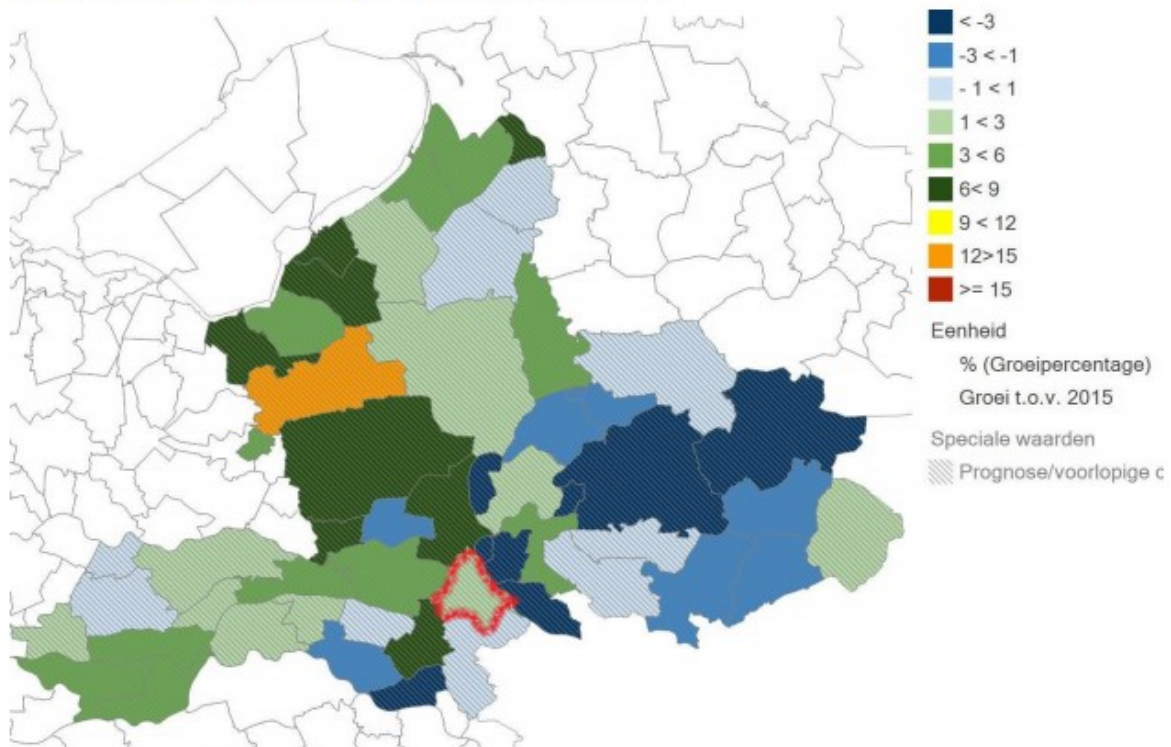
² Bron: L. Stoeldraijer; C. van Duin en C. Huisman, Bevolkingsprognose 2017–2060: 18,4 miljoen inwoners in 2060, 2017

³ Bron: CBS Statline Bevolkingsprognose 2017-2060

2.2 Prognose Gelderland

Gelderland volgt de landelijke trend gedurende een lange tijd. Hoewel na verloop van tijd het aantal inwoners iets terug loopt. De bevolking in Gelderland groeit tot ongeveer 2036 met ruim 79.000 mensen. Vooral tot 2020 vindt er groei plaats, voornamelijk door meer geboortes in Noord-Veluwe en de Foodvalley en buitenlands migratieoverschot. Na 2025 vlakt de groei van de bevolking aanzienlijk af. Vanaf 2036 gaat de bevolking in Gelderland dalen (omslagpunt).

*Bevolkingsgroei 2025 t.o.v. 2015 in %, Gelderse gemeenten
Gelders gemiddelde 3,2% groei 2015-2025 (Landelijk 4,2%)*

Op de kaart⁶ is te zien dat er in Lingewaard een bevolkingsgroei plaatsvindt tussen de 1-3 procent in 2015-2025. Dit is een gemiddeld aantal vergeleken met de rest van Gelderland.

De steden Arnhem en Nijmegen groeien sneller, net zoals de gemeenten op de Veluwe. De Achterhoek laat een relatieve bevolkingsdaling zien. Over- en Nederbetuwe hebben een iets hoger groeipercentage dan Lingewaard.

De ontwikkeling van de beroepsbevolking in Gelderland loopt in lijn met de landelijke ontwikkelingen, deze daalt in absolute aantallen na 2022. De groene druk⁴ stijgt sneller dan gemiddeld doordat er meer baby's komen. De grijze druk⁵ stijgt ook en Gelderland zal in 2040 uitkomen op 1,5 potentieel werkende personen op 1 oudere⁶.

⁴ De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

⁵ De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

⁶ Bron: Bevolkings- en huishoudensprognose 2017- 2040 Provincie Gelderland

2.3 Prognose Lingewaard

Volgens cijfers van het CBS en PBL⁷ kent Lingewaard tot 2021 een lichte stijging in de bevolkingsomvang. Vanaf dan is de verwachting een heel langzame en lichte daling van het inwonersaantal met ongeveer 0.9 procent tot 2040 ten opzichte van 2018 (1.3 procent in 2040 ten opzichte van 2021). Dit is een te verwachte afname omdat de babyboomgeneratie komt te overlijden en de migratie en natuurlijke aanwas dit niet kan overtreffen.

Het aantal jeugdigen daalt maar de groene druk blijft vrij stabiel en ligt dicht in de buurt van het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de verhouding tussen het aantal 0-20 jarigen en 20-65 jarigen niet veel verandert. Dit zorgt ervoor dat het aantal jeugdigen de draaglast op de potentieel productieve bevolking niet ingrijpend doet veranderen.

Het gemiddelde aandeel beroepsbevolking ligt in Lingewaard iets onder het gemiddelde van Nederland. Dit betekent dat wij procentueel gezien iets minder 20-65 jarigen hebben op de totale bevolking. Dit komt omdat de oudere bevolking procentueel groter is in Lingewaard dan in de rest van Nederland. Absoluut daalt het aantal 20-65 jarigen vrij snel. De daling is ook niet vreemd omdat de babyboomgeneratie ouder wordt en hiermee uit de categorie beroepsbevolking stroomt. Daarbij wordt de groep 20-65 jarigen minder aangevuld vanaf onderaf, omdat er minder jeugdigen instromen in vergelijking met de uitstroom van ouderen.

Het percentage ouderen op de gehele Lingewaardse bevolking neemt toe tot net boven de 30 procent. Dit betekent dat over 20 jaar een derde van de inwoners 65-plus is. Momenteel staan er tegenover iedere 65-plusser ongeveer drie potentiële werkenden die de lasten van de vergrijzing opvangen. In 2040 is dat iets minder dan 1.5 persoon op 1 oudere. 1.5 persoon op 1 is de vertaling van wat de grijze druk aangeeft. De draaglast die ouderen realiseren op de potentieel productieve bevolking wordt zwaarder. Dit is vergelijkbaar met de prognose van de totale provincie Gelderland.

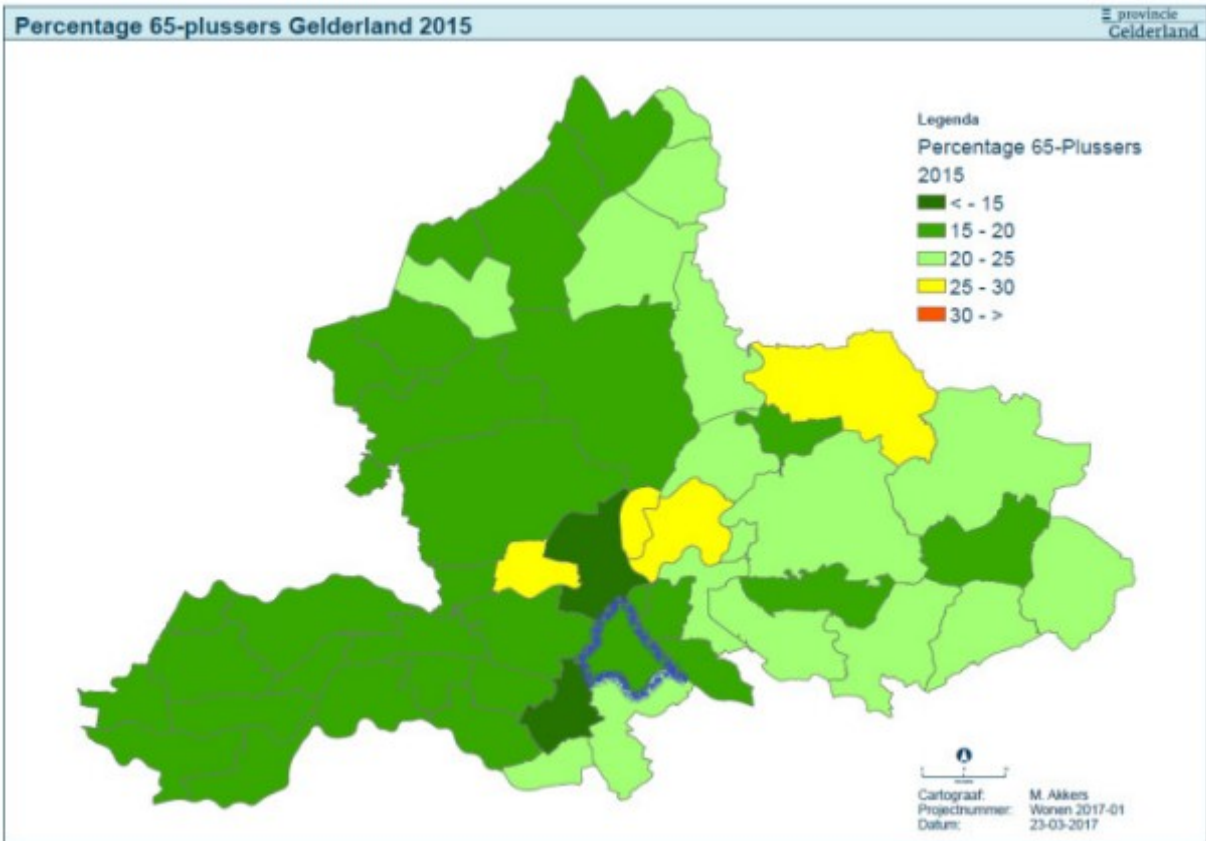
De demografische druk stijgt boven de 100 uit in 2035. Dit geeft aan dat er minder potentieel werkenden (20-65 jarigen) dan er niet-productieve mensen (0-20 & 65-plus) zijn. Dit heeft als gevolg dat de draaglast op de samenleving toeneemt.

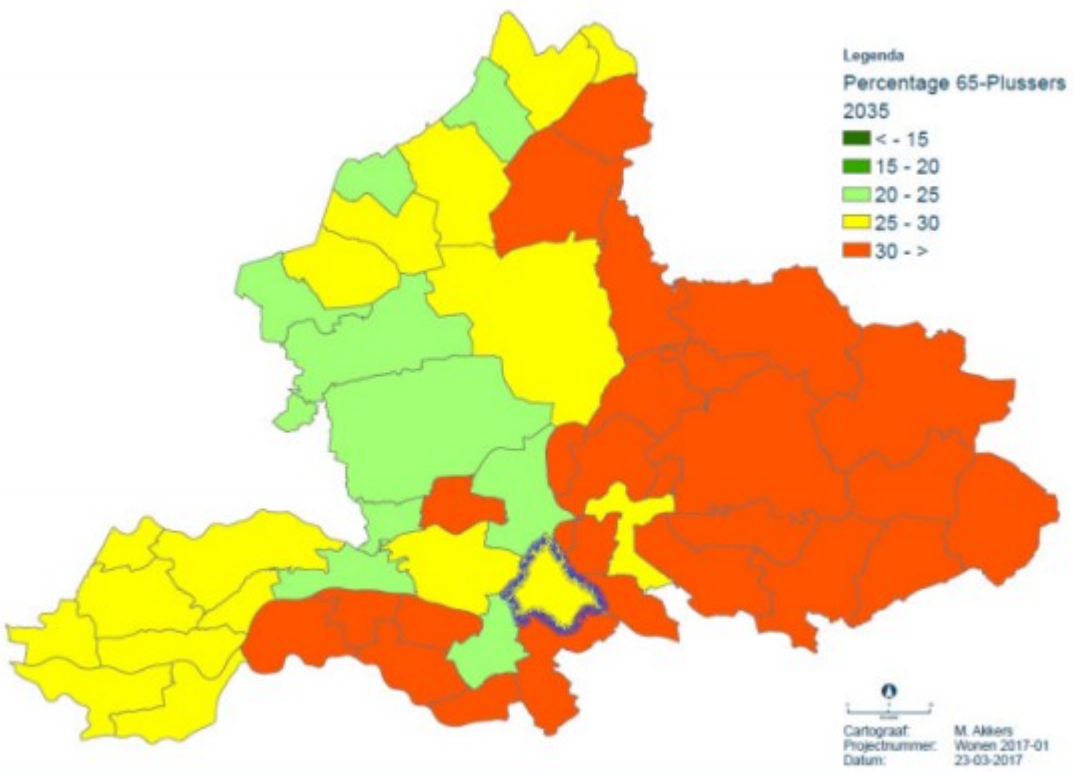
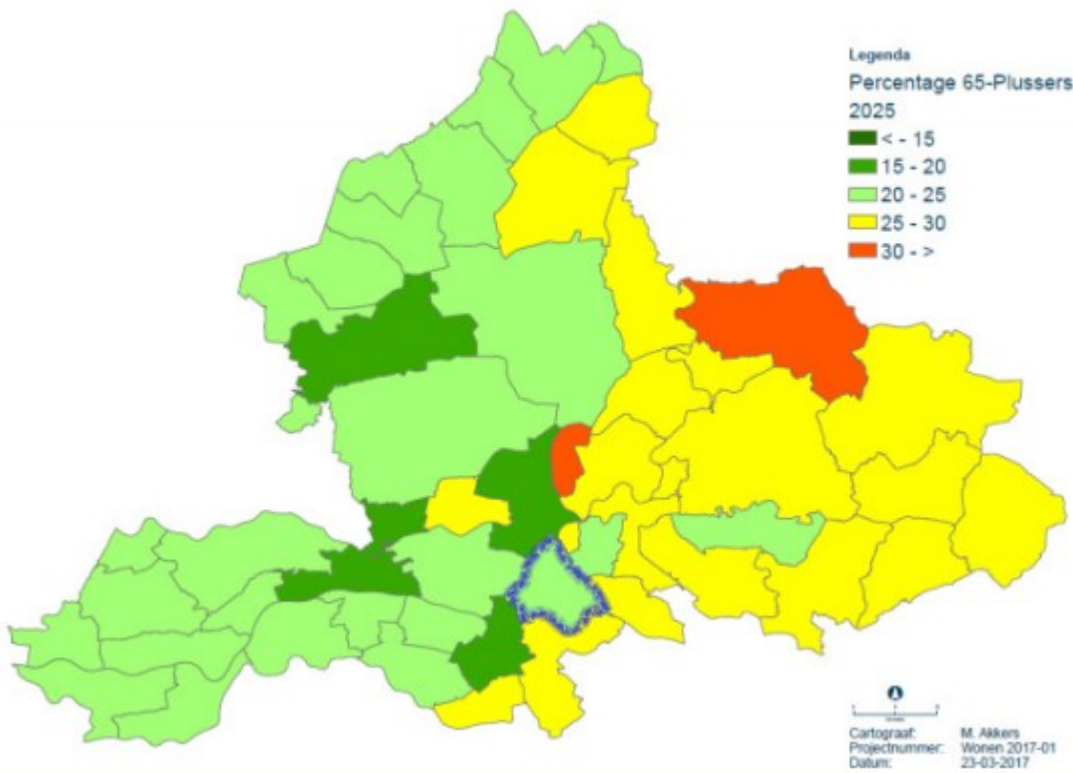
leeftijdscohort	2018	2020	2025	2030	2035	2040
0-19 jarigen *1000	10,7	10,3	9,2	8,7	8,6	8,8
20-65 jarigen *1000	25,9	25,6	25	23,7	22,5	21,7
65-plussers *1000	9,5	10,2	11,9	13,4	14,6	15,2
Gehele bevolking *1000	46,1	46,1	46,1	45,8	45,7	45,7
Percentage jeugd van geheel	23,2%	22,3%	20%	19%	18,8%	19,3%
Percentage beroepsbevolking van geheel	56,2%	55,5%	54,2%	51,7%	49,2%	47,5%
Percentage 65-plussers van geheel	20,6%	22,1%	25,8%	29,3%	32%	33,3%
Groene druk	41,3	40,2	36,8	36,7	38,2	40,6
Grijze druk	36,7	39,8	47,6	56,5	64,9	70
Demografische druk ⁸	78	80	84,4	93,2	103,1	110,6

⁷ Bron: CBS Statline kernprognose 2018-2060

⁸ De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Het geeft de verhouding in draagkracht en draaglast aan van een samenleving.

In onderstaande grafieken van de provincie Gelderland is de belangrijkste reden achter het toenemen van de demografische druk te overzien, namelijk de vergrijzing. Hier zie je dat Lingewaard in 2035 minder vergrijsd is dan omliggende gemeenten (op Arnhem en Nijmegen na). Een verklaring kan zijn dat Lingewaard is gepositioneerd tussen de steden waardoor het aantrekkelijk is om als jong gezin te vestigen. Daardoor is het percentage ouderen op de gehele bevolking, lager dan het percentage in bijvoorbeeld de Achterhoek waar juist de jongeren weg trekken naar omliggende steden.

Er zijn diverse lokale factoren die prognoses van de bevolkingssamenstelling kunnen doen veranderen. Voorbeelden zijn woningbouw, de aanleg van de A15, en de komst van arbeidsmigranten. Het effect van migranten is meegenomen in de CBS statistieken zoals hierboven in tabelvorm gepresenteerd. Echter is dit heel onzeker. Als het aandeel arbeidsmigranten groeit, bijvoorbeeld werkzaam in NEXTgarden, en deze mensen zich hier blijvend vestigen heeft dit invloed op bevolkingsgroei en de groene- en grijze druk. Het is nog te vroeg om hierover conclusies te trekken omdat er eerst onderzocht moet worden of het blijvende inwoners zijn en of er daadwerkelijk groei plaatsvindt in het aantal arbeidsmigranten.

2.4 Prognose per kern

Hieronder wordt een voorzichtige voorspelling gedaan van de ontwikkelingen per kern tot 2040. De informatie is afgeleid uit het Companen rapport: Actualisering woningmarktonderzoek; PVG rapport september 2016 en de Big Data applicatietool van Eiffel. Zoals al eerder is geschreven laten deze ontwikkelingen zich moeilijk voorspellen. Het is onder andere afhankelijk van woningbouw in Lingewaard en omliggende gemeenten, economische conjunctuur en technologische ontwikkelingen zoals robotica. De algemene strekking blijft voor elke kern gelijk, de ouderen nemen in aantal toe. In Huissen, Bemmelen en Gendt neemt ook de leeftijd toe aangezien hier grote verzorgingshuizen gevestigd zijn.

Huissen

Het inwoneraantal in Huissen zal de eerste jaren iets stijgen om vervolgens heel licht terug te zakken ten opzichte van 2018. Dit is minimaal. Huissen blijft aantrekkelijk voor jonge gezinnen, dit beïnvloedt het aantal kinderen en de beroepsbevolking. Het aandeel ouderen neemt geleidelijk toe. Huissen vangt ouderen op omdat er betere voorzieningen zijn dan in het naastgelegen Angeren.

Bemmelen en Ressen

De prognose van Bemmelen en Ressen is sterk afhankelijk van woningbouw. Zonder nieuwe woningen krijgt Bemmelen te maken met een daling van het aantal inwoners tot 2040 omdat de vergrijzing hier hard toeslaat. Met name wonen er veel 80-plussers. Het aantal 20-39 jarigen daalt. Al is dit sterk afhankelijk van woningbouw.

Gendt

Gendt heeft te maken met vergrijzing en hierdoor met een daling in inwonersaantal. Het aantal 65-plussers en 80 jarigen neemt vlot in aantal en aandeel toe. De beroepsbevolking daalt, het aantal kinderen blijft stabiel.

Angeren

Angeren zal waarschijnlijk ook iets minder inwoners hebben in 2040. De groep met jonge kinderen wordt iets kleiner vergeleken met nu. Over 20 jaar heeft ook Angeren te maken met vergrijzing.

Doornenburg

Het bevolkingsaantal in Doornenburg neemt iets af tussen 2018 en 2040. Dit is voornamelijk door toenemende vergrijzing en ontgroening. Een aanzienlijk deel van de Doornenburgers is 60-plus in 2040. Het aantal jonge kinderen daalt en uiteindelijk ook het aantal 20-39 jarigen.

Haalderen

De totale populatie van Haalderen blijft stabiel in aantal. Het aantal jongeren neemt heel lichtjes af maar het aantal 20-39jarigen neemt toe. In vergelijking met de rest van de kernen blijft het aantal 80-plussers laag.

Hoofdstuk 3

3.1 Mogelijke gevolgen per demografische ontwikkeling

Hieronder worden per demografische ontwikkeling de belangrijkste gevolgen benoemd zodat deze mee kunnen worden genomen in toekomstig beleid. De gevolgen zijn zover als mogelijk per categorie chronologisch geordend. Als eerste komen de gevolgen die nu al voorkomen en als laatste zijn de gevolgen genoteerd waar we rond 2040 mee te maken (kunnen) krijgen. De gevolgen van bevolkingsafname zijn ook beschreven. Van een echte afname is echter (voor zover bekend) geen sprake.

Aantal (eenpersoons) huishoudens neemt toe

- Er zijn meer woningen nodig bij een toename aan huishoudens.
- Er zijn kleinere woningen nodig voor eenpersoonshuishoudens.
- In eenpersoonshuishoudens kan sneller eenzaamheid ontstaan. Door eenzaamheid kunnen mentale en fysieke problemen op treden⁹.
- Eenpersoonshuishoudens leven ongezonder en risicovoller en maken meer gebruik van gezondheidszorg⁹.
- Meer huishoudens betekent meer afval (grondstoffen) en meer energieverbruik, dit is het populatie-effect¹⁰.
- Meer eenpersoonshuishoudens kan leiden tot meer vervoersstromen en meer parkeerbenodigdheden.
- Meer alleenstaanden kan een grotere aanslag zijn op het minimabudget. Er is geen partner die financiële steun kan geven. Anderzijds werken er steeds meer mensen (nu ook vrouwen) waardoor er meer inkomen en pensioen beschikbaar is. Deze aanname verdient dus aandacht maar er is vooralsnog geen goede voorspelling bekend.

Ontgroening

- Scholen, kinderdagopvang en peuterspeelzalen krijgen minder leerlingen. Uit het traject transitieatlas blijkt dat alle scholen de komende 20 jaar boven de opheffingsnorm blijven en dus voldoende bestaansrecht hebben.
- Sportverenigingen en andere verenigingen krijgen minder nieuwe leden en minder vrijwilligers.
- Voorzieningen voor de jeugd zoals consultatiebureaus, speeltuinen en trapveldjes worden door minder kinderen gebruikt.
- In combinatie met toenemende vergrijzing leidt dit op den duur tot druk op de beroepsbevolking. Dit heeft gevolgen voor de demografische druk.
- Minder jeugd betekent minder beroepskrachten op den duur waardoor het lastig kan zijn invulling te geven aan bepaalde beroepen.

Vergrijzing

- Er zijn meer woningen nodig die geschikt zijn voor ouderen.
- Doordat er meer ouderen bij komen en mensen ouder worden is er een grotere vraag naar WMO en WLZ voorzieningen.
- Doordat personen steeds ouder worden verandert de zorgvraag. Er is meer zorg nodig, over een langere periode en vaak complexere zorg (meervoudig). Hierdoor stijgen de kosten van de gezondheidszorg.

⁹ Bron: www.vtv2018.nl/groei-en-krimp

¹⁰ Bron: CBS artikel 06-04-2018 -Energieverbruik van particuliere huishoudens

- Het nieuwe zorgstelsel is erop gericht dat er eerst een oproep aan mantelzorg en vrijwilligers wordt gedaan om daarna pas de professional in te zetten. Na 2031 is de babyboomgeneratie volledig gepensioneerd en nog vaak fit genoeg om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Er kan dan een toename van het aantal vrijwilligers worden verwacht. Een aantal jaar later zijn deze vrijwilligers ook niet meer zo fit en juist zelf hulpbehoevend waardoor er minder aanbod is en juist meer vraag naar vrijwilligers en mantelzorgers.
- Er ontstaat een tekort op de arbeidsmarkt, vooral bij bepaalde sectoren zoals vakmensen, techniek, zorg en onderwijs omdat de babyboomgeneratie uitstroomt. Ook bij de gemeente kan er een tekort aan arbeidskrachten ontstaan.
- Tekort aan arbeid kan ontwikkelingen sneller stimuleren zoals domotica in de zorg.
- Het bestedingspatroon in de horeca en detailhandel verandert. Horeca wordt populairder in de middag. De oudere consument verlangt naar andere winkels, bijvoorbeeld meer zorg gerelateerd, dan de jongere consument. Serviceverlening is ook belangrijker.
- In de fysieke ruimte zijn aanpassingen nodig. Denk aan meer bankjes, openbare toiletten, fietslaadpalen voor elektrische fietsen, bredere fietspaden voor scootmobiel, meer gehandicaptenparkeerplaatsen etc..
- De vrijetijdsbesteding verandert doordat de oudere vaak langer fit is en een ruimer budget heeft. Dit heeft invloed op o.a. de horeca, het fietsnetwerk, cultuurcentra. Bereikbaarheid en of het in de buurt is, zijn van belang.
- Er zou meer vraag kunnen komen naar ruimtes waar ouderen kunnen samenkomen zoals jeu de boules banen en ontmoetingsplekken.
- Minder werkenden betekent een afname van de drukte op wegen tijdens de spijtijden.

Afname potentiële beroepsbevolking

- Als er minder vitale inwoners wonen kan de leefbaarheid in de dorpen afnemen.
- Veelal trekken jongeren weg als de leefbaarheid achteruit gaat waardoor de demografische verhoudingen anders komen te liggen.
- Het kan voor bedrijven minder aantrekkelijk zijn om zich te vestigen als er zorgen ontstaan om het vinden van voldoende werknemers en genoeg klanten.

3.2 Conclusies

Er zijn vier belangrijke trends in Nederland die ook spelen in Lingewaard. Te weten: ontgroening, absolute en relatieve afname beroepsbevolking, vergrijzing en toename aantal huishoudens. In Lingewaard verwachten wij dezelfde trends te zien als in provincie Gelderland verwacht worden. Lingewaard zal in inwonersaantal tot 2021 heel licht groeien. Na 2021 zal er waarschijnlijk een heel lichte daling in inwonersaantal plaatsvinden. Dit is een bijstelling van wat er in 2015 in de startnotitie werd vermeld, toen werd er een sterkere daling van het bevolkingsaantal voorspeld.

Net zoals er regionale verschillen in de prognoses voor Nederland zijn, zijn er ook verschillen voor de prognoses tussen de kernen in Lingewaard. Huissen blijft de meeste gezinnen trekken, Haalderen kent de minste vergrijzing, Doornenburg (naar verwachting) de meeste vergrijzing. De ontwikkeling van Gendt, Angeren, Bommel, Doornenburg is erg afhankelijk van de woningbouwplannen.

3.3 Aanbevelingen

1) Veranderingen in de leeftijds- en huishoudenssamenstelling van de bevolking raakt elk beleidsveld. De mate waarin verschilt per beleidsveld. Veranderingen in leeftijdsopbouw kunnen gevolgen hebben voor de potentiële beroepsbevolking (effecten op de arbeidsmarkt) en jeugdvoorzieningen. De sterke toename van het aantal ouderen heeft invloed op de 'zorgmarkt'. Bij de woningmarkt zijn naast leeftijdsopbouw ook de huishoudenssamenstelling en aantallen belangrijk. Het aantal huishoudens bepaalt in grote lijnen de kwantitatieve behoefte (hoeveel woningen zijn er nodig), terwijl de leeftijds- en huishoudenssamenstelling van invloed is op de kwalitatieve behoefte (wat is gewenste samenstelling van de woningvoorraad). De ambtelijke organisatie is op de hoogte van de actuele demografische ontwikkelingen zodat deze bij elk besluit worden meegenomen. Vandaar dat er geadviseerd wordt om een paragraaf "demografische ontwikkeling" in raadsvoorstellen op te nemen voor de vaststelling van nieuw beleid. De paragraaf geeft inzicht in hoe er wordt geanticipeerd op veranderingen in de samenstelling van de bevolking per beleidsgebied.

2) Lingewaard heeft de ambitie om een aantrekkelijke vestigingsgemeente voor ondernemers en inwoners te zijn. Om een gezonde leeftijdsopbouw van de samenleving te houden is het behouden en aantrekken van inwoners tussen de twintig en vijftig jaar nodig. De focus ligt hierbij op inwoners tussen de twintig en veertig jaar. Een middel hiervoor is meer woningen bouwen die aantrekkelijk zijn voor deze doelgroep. Hierop volgend wordt gebiedspromotie aangeraden waarin Lingewaard zich presenteert met al haar positieve eigenschappen. Eigenschappen die daarin vernoemt dienen te worden zijn de goede verbindingen met Arnhem en Nijmegen, het groene landschap met veel cultureel erfgoed en de bereikbaarheid van goede voorzieningen die toegankelijk zijn voor alle leeftijden.

3) Periodiek dienen de demografische prognoses te worden geactualiseerd. Hierbij denken we aan jaarlijkse globale actualisatie en gemiddeld één keer per vier jaar een uitgebreide actualisatie.

Gemeente Lingewaard
Kinkelenburglaan 6
6681 BJ Bommel
(026) 326 01 11